

บทที่ 3

ผลการทดลอง

3.1 ผลการศึกษาและทดสอบสมบัติทางเคมีของดินดิบทางดง

1. ผลการศึกษาทางเคมี

1.1 ผลการวิเคราะห์หาองค์ประกอบทางเคมีของดินดิบทางดงชาวบ้านที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์เป็นดังตาราง 3.1

ตาราง 3.1 ปริมาณองค์ประกอบต่าง ๆ ของดินดิบทางดงชาวบ้าน

L.O.I (%)	SiO ₂ (%)	Al ₂ O ₃ (%)	Fe ₂ O ₃ (%)	TiO ₂ (%)	MgO (%)	CaO (%)	Na ₂ O (%)	K ₂ O (%)
6.60	69.94	15.39	3.38	0.23	0.52	0.09	0.37	1.77

จากตาราง 3.1 ดินดิบทางดงที่ชาวบ้านใช้ทำผลิตภัณฑ์มีซิลิกาปริมาณปานกลางคือ 69.94 % มีอลูมินา 15.39 % มีเหล็กปริมาณสูงถึง 3.38 % ส่วนออกไซด์อื่น ๆ ได้แก่ TiO₂, CaO, MgO, Na₂O อยู่ระหว่าง 0.09–0.5 % ซึ่งค่อนข้างต่ำ มี K₂O 1.77 % และ L.O.I 6.60 %

1.2 ความเป็นกรดต่าง

ดินทางดงมีสภาพเป็นกรดเล็กน้อยวัดค่า pH ได้ 4.5–5.0

2. ผลการศึกษาสมบัติทางกายภาพ

(1) สมบัติทางกายภาพก่อนเผาของดินดิบทางดง ดังรูป 3.1 และตาราง 3.2

รูป 3.1 ดินหางดงชาวบ้านนำมาทำผลิตภัณฑ์จากแหล่งหมู่บ้านเหมืองกง อ. หางดง จ. เชียงใหม่

ตาราง 3.2 สมบัติทางกายภาพก่อนเผาของดินดิบหางดง

สมบัติทางกายภาพ	ดินดิบหางดง	หน่วย
ความเหนียว	เหนียน้อย	-
การหดตัวเมื่อแห้ง	4	%
ความแข็งแรงเมื่อแห้ง	8.75	kg/cm ²

(2) ผลการหาการกระจายตัวของอนุภาคดินหางดงชาวบ้านที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์ (Particle size distribution) เป็นดังตาราง 3.3

ตาราง 3.3 การกระจายตัวของอนุภาคดินดิบทางดงชาบ้านโดยใช้เครื่อง Sedimentograph

ขนาดอนุภาคดิน (μ)	กรัม	%
less 2.02	0.24	2
2.02–2.86	0.39	4
2.82–4.08	0.67	7
4.08–6.35	1.20	12
6.35–15.42	1.74	17
รวม	5.78	58

- (3) สมบัติทางกายภาพของดินดิบทางดงหลังเผาที่อุณหภูมิ 850, 950, 1050, 1100 และ 1250 °C ดังตาราง 3.4 และรูป 3.2

ตาราง 3.4 สมบัติทางกายภาพหลังเผาของดินดิบทางดงชาบ้าน

Firing Temp (°C)	ดินดิบทางดง			สีหลังเผา
	%Shrinkage	%Porosity	Bending strength	
850	4	10.93	50	อิฐ
950	5	10.78	73	อิฐ
1050	5	9.97	94	อิฐ
1100	6	9.82	105	อิฐ
1150	8	5.49	199	น้ำตาล แดง
1250	11	0.20	316	น้ำตาล ไหม้เกือบดำ

ผลการเผาดินดิบทางดงที่อุณหภูมิ 850–1250 °C ค่าการหดตัวหลังเผาจะเพิ่มขึ้น เมื่ออุณหภูมิเผาสูงขึ้นเป็นผลให้ค่า porosity ลดลง และค่า Bending Strength เพิ่มขึ้นตามลำดับส่วนสีหลังเผาของดินที่อุณหภูมิตั้งแต่ 850–1100 °C จะเป็นสีส้มหลังจากนั้นสีจะเปลี่ยนไปจากน้ำตาลแดงไปเป็นน้ำตาลไหม้เกือบดำดังรูป 3.2

รูป 3.2 แสดงสมบัติทางกายภาพหลังเผาของดินดิบทางดงชาวบ้านที่อุณหภูมิ 850–1250 °C

3.2 ผลการศึกษาสมบัติทางกายภาพของดินเมื่อทำการแยกคัดขนาดอนุภาคต่าง ๆ (Sieving)

1. สมบัติทางกายภาพก่อนเผาของดินทางดงที่ทำการคัดขนาดอนุภาค (Sieving)
  - 1) ความเหนียว (Plasticity)

ความเหนียวของดินเมื่อผ่านการแยกคัดขนาดต่าง ๆ จะให้ผลดังตาราง 3.5

ตาราง 3.5 ความเหนียวของดินเมื่อทำการแยกคัตขนาด

ขนาดเมื่อดิน (เมช)	ความเหนียว
-32+60	เหนียวเล็กน้อย
-60+80	เหนียวมากขึ้นกว่า -32+60
-80+115	เหนียว
-115+250	เหนียวมากกว่า -80+115
-250+325	เหนียวมาก
-325	เหนียวมาก

- 2) ผลการหาค่าการหดตัวเมื่อแห้ง (Dry shrinkage) ของดินที่ผ่านการคัตขนาด (เมช) ต่าง ๆ ดังตาราง 3.6

ตาราง 3.6 ค่าการหดตัวเมื่อแห้ง (Dry shrinkage) ของดินที่ผ่านการคัตขนาดต่าง ๆ

ขนาดเมื่อดิน (เมช)	Dry shrinkage (%)
-32+60	4
-60+80	4
-80+115	4
-115+250	5
-250+325	6
-325	6

ค่าการหดตัวเมื่อแห้งของดินแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีอนุภาคขนาดโต -32 ถึง +115 เท่ากับ 4 % และกลุ่มอนุภาคขนาดเล็ก -115 ถึง -325 เท่ากับ 5-6 %

- 3) ผลการหาค่าความแข็งแรงเมื่อแห้ง (Green strength) ของดินทางดงที่ผ่านการคัดขนาดต่าง ๆ ดังตาราง 3.7

ตาราง 3.7 ค่าความแข็งแรงเมื่อแห้ง (Green strength) ของดินที่ผ่านการคัดขนาดต่าง ๆ

ขนาดเม็ดดิน (เมช)	Green Strength (kg/cm ²)
-32+60	5.83
-60+80	6.25
-80+115	11.25
-115+250	14.15
-250+325	14.68
-325	14.58

ค่าความแข็งแรงเมื่อแห้งของดินอนุภาคที่มีขนาดโต -32 ถึง +80 จากระดับ และเมื่อขนาดอนุภาคเล็กลงคือ -115 ถึง -325 ความแข็งแรงเมื่อแห้งจะมากขึ้นในเปอร์เซ็นต์สูง

- 4) ผลการคัดขนาดของเม็ดดินทางดงโดยใช้ตะแกรงมาตรฐานแบบแห้ง (Dry sieving) ดังตาราง 3.8

ตาราง 3.8 การคัดขนาดของเม็ดดินทางดงโดยใช้ตะแกรงมาตรฐานแบบแห้ง

ขนาดเม็ดดิน (เมช)	ปริมาณร้อยละของดินที่ผ่านเมชต่าง ๆ (%)
+32	45.43
-32+60	21.60
-60+80	8.54
-80+115	8.44
-115+250	5.42
-250+325	6.00
-325	2.47

เม็ดดินขนาดโตมากกว่า 32 เมช มีปริมาณมากที่สุดคือ 45.43 % ส่วนเม็ดดินที่มีขนาดเล็ก คือเริ่มตั้งแต่ -80 เมช เป็นต้นไปมีปริมาณลดลงตามลำดับ โดยที่เม็ดดินที่เริ่มมีขนาดเล็ก คือ ตั้งแต่ -80 +115 มีปริมาณมากที่สุด คือ 8.44 %

5) ผลการทดลองของเม็ดดินทางดงโดยใช้ตะแกรงร่อนแบบเปียก(Wet sieving) ดังตาราง 3.9

ตาราง 3.9 การคัดขนาดของเม็ดดินทางดงโดยใช้ตะแกรงมาตรฐานแบบเปียก

ขนาดเม็ดดิน (เมช)	ปริมาณร้อยละของดินทางดงที่ผ่านเมชต่าง ๆ (%)
+32	5.10
-32+60	5.29
-60+80	2.87
-80+115	2.70
-115+250	4.82
-250+325	3.02
-325	74.54
รวม	95.34
%Loss	1.66

อนุภาคขนาดเล็กที่สุดคือ -325 เมช มีมากที่สุด 74.54 % รองลงมาเป็นอนุภาคขนาดโต +32 ถึง +60 มีประมาณ 5% ส่วนอนุภาคขนาดเล็กที่มีมากรองจาก -325 เมช คือ -115+250 มีประมาณ 5 % เช่นกัน

2. สมบัติหลังเผาของดินทางดงที่ทำการคัดขนาด (Sieving) ต่าง ๆ เเผาที่อุณหภูมิ 850, 950, 1050, 1100, 1150 และ 1250 °C

1) ผลการสังเกตสีของดินหลังเผาเมื่อผ่านการคัดขนาดต่าง ๆ ณ อุณหภูมิต่าง ๆ ดังตาราง 3.10 และรูป ผ. 1

ตาราง 3.10 สีของดินทางดงที่ผ่านการคัขนาดตามเมษต่าง ๆ ณ อุณหภูมิต่าง ๆ (๕)

ขนาดเม็ดดิน	colour appearing					
	850	950	1050	1100	1150	1250
-32+60	อิฐ	อิฐ	อิฐ	น้ำตาล แดง	น้ำตาล แดง เข้ม	เกือบ ดำ
-60+80	อิฐ	อิฐ	อิฐ	น้ำตาล แดง	น้ำตาล แดง เข้ม	เกือบ ดำ
-80+115	อิฐ	อิฐ	อิฐ	น้ำตาล แดง	น้ำตาล แดง เข้ม	เกือบ ดำ
-115+250	อิฐ	อิฐ	อิฐ	น้ำตาล แดง	น้ำตาล แดง เข้ม	เกือบ ดำ
-250+325	อิฐ	อิฐ	น้ำตาล แดง	น้ำตาล แดง	น้ำตาล แดง เข้ม	เกือบ ดำ
-325	อิฐ	อิฐ	น้ำตาล แดง	น้ำตาล แดง เข้ม	น้ำตาล แดง เข้ม	เกือบ ดำ

จากตาราง 3.10 สีหลังเผาของดินจะเป็นสีส้มเมื่อเผาที่อุณหภูมิตั้งแต่ 850-1050 °C ส่วนที่อุณหภูมิ 1100-1250 °C สีหลังเผาจะเป็นน้ำตาลแดงถึงดำ นอกจากนี้สีหลังเผาของอนุภาคขนาดเล็กคือ -115 เป็นต้นไป ที่อุณหภูมิเผา 1050 °C สีจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแดง ดังรูป ผ.1

2) ผลการหาค่าการหดตัว (Firing shrinkage) ของดินทางดงที่ผ่านการร่อนขนาดต่าง ๆ ณ อุณหภูมิ 850, 950, 1050, 1100, 1150 และ 1250 °C ดังตาราง 3.11

เลขทะเบียน 129633
สำนักหอสมุด อ. วิทยาลัย เชียงใหม่

ตาราง 3.11 ค่าการหดตัว (Firing shrinkage) ของดินทางดงที่ผ่านการร่อนที่อุณหภูมิต่าง ๆ (°C)

ขนาดเมล็ดดิน	Firing shrinkage (%)					
	850	950	1050	1100	1150	1250
-32+60	3	3	3	4	6	7
-60+80	3	3	3	4	6	7
-80+115	3	3	4	4	6	7
-115+250	4	5	4	6	7	9
-250+325	5	7	5	10	10	11
-325	5	7	6	11	11	11

จากตาราง 3.11 การหดตัวหลังเผาของดินทางดงแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอนุภาคขนาดโตตั้งแต่ -32 ถึง +115 มีการหดตัวเท่ากัน ที่อุณหภูมิเผาเดียวกันและหดตัวมากขึ้นเมื่อเผาที่อุณหภูมิ 1150-1250 °C ส่วนกลุ่มอนุภาคขนาดเล็กจะหดตัวมากขึ้นเมื่อเผาที่อุณหภูมิเดียวกัน

3) ผลการหาค่าความพรุนตัว (Porosity) ของดินทางดงที่ผ่านการร่อนขนาดต่าง ๆ ณ อุณหภูมิต่าง ๆ ดังตาราง 3.12

ตาราง 3.12 ค่าความพรุนตัว (Porosity) ของดินที่ผ่านการร่อนตามเมชต่าง ๆ ณ อุณหภูมิ 850, 950, 1050, 1100, 1150 และ 1250 °C

ขนาดเมล็ดดิน	porosity (%)					
	850	950	1050	1100	1150	1250
-32+60	11.98	9.71	8.60	6.50	4.60	2.96
-60+80	10.65	9.45	8.22	7.08	3.10	2.15
-80+115	10.40	10.79	9.89	4.68	2.49	0.77
-115+250	11.22	9.45	8.86	4.01	0.79	0.48
-250+325	10.58	9.52	8.45	0.78	0.50	0.05
-325	12.49	10.77	8.52	0.06	0	0.05

ความพรุนตัวของดินจะลดลงเมื่ออุณหภูมิเผาเพิ่มมากขึ้น และความพรุนตัวจะเริ่มเป็นศูนย์ที่อุณหภูมิตั้งแต่ 1150 °C สำหรับอนุภาคขนาดเล็ก คือ ตั้งแต่ -115 เป็นต้นไป

- 4) ผลการหาค่าความแข็งแรงของการงอ (Bending strength) ของดินทางดงที่ผ่านการร่อนตามขนาดต่าง ๆ ที่อุณหภูมิต่าง ๆ ดังตาราง 3.13

ตาราง 3.13 ค่าความแข็งแรงของการงอของดินที่ผ่านการร่อนตามขนาดต่าง ๆ ที่อุณหภูมิ 850, 950, 1050, 1100, 1150 และ 1250 °C

ขนาดเมล็ดดิน	Firing shrinkage (%)					
	850	950	1050	1100	1150	1250
-32+60	45.94	111.23	125.43	142.98	232.36	331.66
-60+80	47.29	124.83	128.84	151.32	247.33	352.19
-80+115	53.01	130.15	136.02	167.59	261.63	364.61
-115+250	64.69	153.08	157.15	173.54	275.35	372.37
-250+325	100.19	168.37	173.10	182.16	282.20	390.09
-325	121.49	174.57	179.24	189.98	315.71	397.25

ค่าความแข็งแรงหลังเผาจะมากขึ้นเมื่อขนาดอนุภาคเล็กลง และเมื่อเผาที่อุณหภูมิสูงขึ้นตามลำดับ

- 3.3 ผลการศึกษาสมบัติเชิงเคมีของดินทางดงที่มีขนาดอนุภาค -100 mesh เพื่อนำมาปรับปรุงคุณภาพ

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมี (Chemical analysis) ดังตาราง 3.14

ตาราง 3.14 การวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของดินทางดง -100 mesh

L.OI (%)	SiO ₂ (%)	Al ₂ O ₃ (%)	Fe ₂ O ₃ (%)	TiO ₂ (%)	MgO (%)	CaO (%)	Na ₂ O (%)	K ₂ O (%)
6.83	63.41	21.70	3.04	0.16	0.71	0.31	1.95	0.22

จากผลการวิเคราะห์ทางเคมีเมื่อเปรียบเทียบกับดินหางดงที่ชาวบ้านใช้ทำผลิตภัณฑ์ ดินหางดง - 100 mesh จะมีปริมาณของ SiO_2 , Fe_2O_3 , TiO_2 และ K_2O ลดลง ซึ่ง SiO_2 และ K_2O เป็นตัวช่วยทำให้เกิดการหลอมได้ดี ดังนั้นเมื่อมีปริมาณน้อยลงจึงเป็นผลในด้านความทนไฟมากขึ้น ส่วนปริมาณของ Fe_2O_3 และ TiO_2 ลดลง ซึ่งทั้ง 2 ตัวจะทำให้ดินมีสีลดน้อยลง ส่วนปริมาณของ Al_2O_3 , CaO , MgO , Na_2O เพิ่มมากขึ้น

ความเป็นกรดด่าง

ดินหางดง -100 เมช มีสภาพเป็นกรดเล็กน้อย วัดค่า pH ได้ 4.5-5.0

2. ผลการศึกษาสมบัติทางกายภาพของดินหางดง -100 mesh หลังเผาที่อุณหภูมิต่าง ๆ ดังรูป 3.3-3.4 และตาราง 3.15-3.16

1) แบบร่อนเปียก (Wet sieving) มีสมบัติหลังเผาดังรูป 3.3

รูป 3.3 Test piece หลังเผาของดินหางดง -100 mesh แบบร่อนเปียกที่อุณหภูมิ 850, 950, 1050, 1150 และ 1250 °C

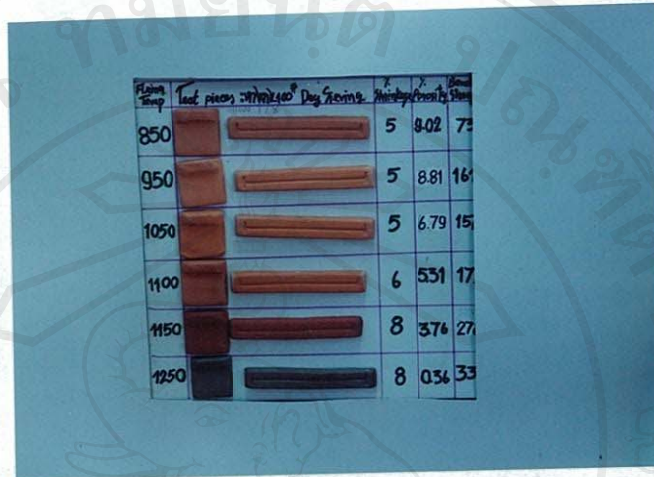
ตาราง 3.15 สมบัติทางกายภาพหลังเผาของดินหางคางผ่าน -100 mesh แบบร่อนเปียก

Firing Temp	Firing shrinkage	Porosity (%)	Bending strength (Kg/cm ²)	สี
850	5	9.02	87	อิฐ
950	5	8.81	174	อิฐ
1050	6	6.79	181	อิฐ
1100	6	5.31	206	ส้มอมน้ำตาลแดง
1150	9	3.76	297	แดง-อิฐ
1250	11	0.36	353	น้ำตาลเข้ม

การหัดตัวหลังเผาของดินหางคาง -100 เมช ร่อนแบบเปียกจะสูงขึ้นจากเมื่อเผาที่อุณหภูมิสูงขึ้น และการหัดตัวที่อุณหภูมิเผาระหว่างตั้งแต่ 850-1100 °C กับ 1150 °C จะแตกต่างกันมากคือ จาก 6% เพิ่มขึ้น 9 % เมื่อเผาที่อุณหภูมิสูงขึ้นจาก 1100 °C ไปเป็น 1150 °C เช่นเดียวกับค่าความแข็ง หลังเผาจะเพิ่มมากขึ้นเมื่ออุณหภูมิสูงขึ้น ส่วนค่าความพรุนตัวจะลดลงอย่างมากที่อุณหภูมิเผาจาก 1050 ไปเป็น 1100 °C คือ 7.65 % เป็น 3.85 % เมื่อเผาที่อุณหภูมิ 1100 °C ทางด้านสีหลังเผานั้นที่อุณหภูมิ 1100 °C สีของดินจะเปลี่ยนจากสีส้มเป็นสีน้ำตาลแดงและเข้มขึ้นที่อุณหภูมิ 1250 °C

2) แบบร่อนแห้ง (Dry sieving) มีสมบัติหลังเผาดังรูป 3.4

รูป 3.4 สมบัติทางกายภาพหลังเผาของดินหางดง -100 mesh แบบร่อนแห้งที่อุณหภูมิ 850, 950, 1050, 1100, 1150 และ 1250 °C

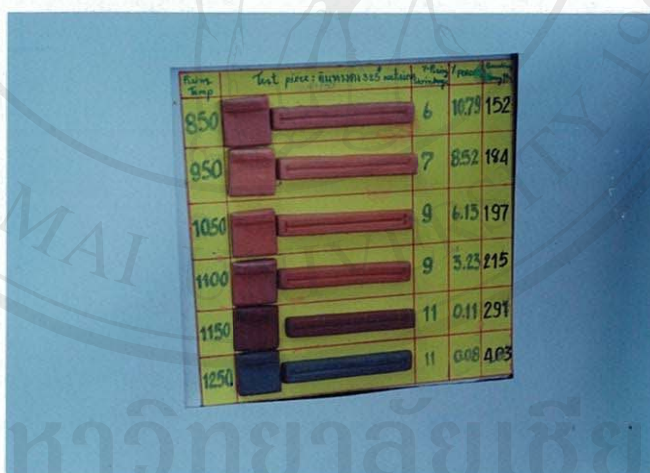
ตาราง 3.16 สมบัติทางกายภาพหลังเผาของดินหางดงผ่าน -100 mesh แบบร่อนแห้ง

Firing Temp	Firing shrinkage	Porosity (%)	Bending strength (Kg/cm ²)	Colour appearing
850	5	9.62	87	อิฐ
950	5	8.94	161	อิฐ
1050	5	7.65	157	อิฐ
1100	6	3.85	173	อิฐ
1150	8	2.47	278	แดงอิฐ
1250	8	0.20	338	น้ำตาลเข้ม

ค่าการหดตัวหลังเผาของดินหางดง -100 เมช โดยร้อนแบบแห้งจะน้อยกว่าการร้อนแบบเปียก ที่อุณหภูมิเผา 1050 และ 1150, 1250 °C ส่วนค่าความพรุนตัวของดินหางดงร้อนแบบแห้งจะมากกว่าความพรุนตัวของดินหางดงร้อนแบบเปียกเล็กน้อย เช่นเดียวกับค่าความแข็งหลังเผาซึ่งน้อยกว่าดินหางดง ที่ร้อนแบบเปียกเล็กน้อย ส่วนทางด้านสีที่ปรากฏหลังเผาเมื่อเปรียบเทียบกับกันจะให้เจดสีเช่นเดียวกันดังรูป 3.4

- 3) ผลการศึกษาสมบัติทางกายภาพของดินหางดง -325 mesh หลังเผา โดยร้อนแบบเปียกดังรูป 3.5 และตาราง 3.17

รูป 3.5 สมบัติทางกายภาพหลังเผาของดินหางดง -325 mesh แบบเปียก

ตาราง 3.17 สมบัติทางกายภาพของดินหางแดงผ่าน -325 mesh

Firing Temp	Firing shrinkage	Porosity (%)	Bending strength (Kg/cm ²)	Colour appearing
850	6	10.79	152	อิฐ
950	7	8.52	184	อิฐ
1050	9	6.13	197	อิฐ
1100	9	3.23	215	น้ำตาลแดง
1150	11	0.11	291	แดง-อิฐ
1250	11	0.08	403	เทา-ดำ

ค่าการหดตัวหลังเผาของดินหางแดง -325 เมช แบบร่อนเปียกที่อุณหภูมิ 1050-1100 °C จะเท่ากันคือ 9 % และเพิ่มมากขึ้นเป็น 11 % เมื่อเผาที่อุณหภูมิ 1150-1250 °C แต่ค่าความพรุนตัวจะต่างกันมาก คือ 6.13 % เผาที่อุณหภูมิ 1050 °C และ 3.23 % เมื่อเผาที่อุณหภูมิ 1100 °C ส่วนสีที่ปรากฏให้เจดสีเดียวกันที่อุณหภูมิเผา 850-1050 °C เป็นสีส้มและที่อุณหภูมิตั้งแต่ 1100-1250 °C สีจะเปลี่ยนไปเป็นสีน้ำตาลแดงจนถึงเทาดำ ดังรูป 3.5

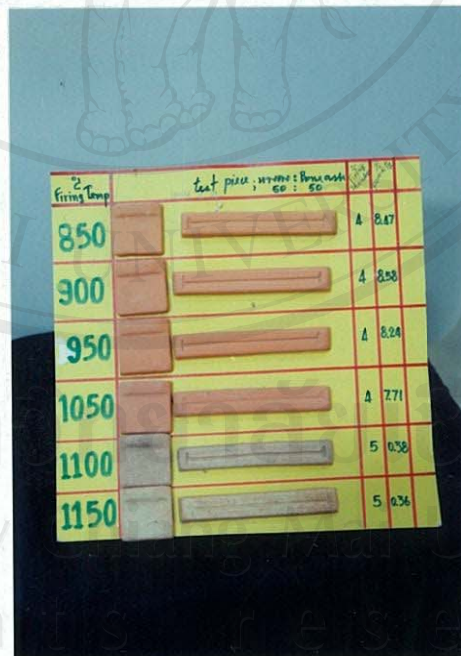
3.4 ผลการศึกษาสมบัติทางเซรามิกของดินหางแดงเมื่อให้มัดัวเดิมโดยใช้วัตถุเซรามิกอื่นบางอย่างมาผสม (Body mixture)

3.4.1 ก. ผลการทดลองของดินหางแดงผสมกับซีเถ้ากระดูกที่อุณหภูมิ 850, 950, 1050, 1100, 1150 °C ดังตาราง 3.18 และรูป 3.6 และตาราง 3.18

ตาราง 3.18 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh ผสมกับซีเมนต์กระดูกที่อุณหภูมิต่าง ๆ

Firing Temp (°C)	properties		
	%shrinkage	%porosity	colour appearing
850	4	8.47	อิฐ
950	4	8.58	อิฐ
1050	4	7.71	อิฐ
1100	5	0.38	ครีมมีจุด
1150	5	0.36	ครีมอมส้มมีจุด

หมายเหตุ อัตราส่วนดินทางดง : ซีเมนต์กระดูก = 50:50

รูป 3.6 Test piece หลังเผาของของดินทางดงผสมซีเมนต์กระดูกเผาที่อุณหภูมิต่าง ๆ

จากผลการทดลอง 3.4.1 ก. ดินหางดงผสมซีเมนต์อัตราส่วนผสม 50:50 เเผที่อุณหภูมิ 850-1050 °C ให้สีอิฐการหดตัวหลังเผาเป็น 4 % ส่วนที่อุณหภูมิ 1100-1150 °C สีที่ปรากฏเป็นสีครีมการหดตัวหลังเผา 5 % ด้านความพรุนตัวจะลดลงเมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้นจาก 8.47%-0.36% ที่อุณหภูมิ 1150 °C เมื่อพิจารณาแล้วสนใจเลือกสูตรผสมนี้เผที่อุณหภูมิ 1050 °C ซึ่งให้สีอิฐเจดสีเดียวกับดินหางดงมีค่าความพรุนตัว 7.71 % การหดตัวหลังเผา 4 % มาทดลองศึกษาเป็นดินปั้นผสม Two component

3.4.1 ข. ผลการทดลองของดินหางดงผสมกับโดโลไมต์ (Two component) ที่อุณหภูมิเผ 950, 1050, 1100, 1150 °C ดังตาราง 3.19-3.22 และรูป 3.7

ตาราง 3.19 ผลการเผดินหางดง -100 mesh กับดินผสมโดโลไมต์ที่อุณหภูมิ 950 °C

อัตราส่วนผสม		Firing temperature 950 °C			
ดินหางดง	ดินผสมโดโลไมต์	%Shrinkage	% Porosity	Bending strength (Kg/cm ²)	Colour appearing
90	10	5	7.25	179.18	อิฐจาง
80	20	4	8.91	160.93	อิฐจาง
70	30	4	9.33	153.64	อิฐจาง
60	40	4	11.50	150.45	อิฐจาง
50	50	4	13.78	135.55	อิฐจาง

ตาราง 3.20 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh กับดินผสมโดโลไมต์ ที่อุณหภูมิ 1050 °C

อัตราส่วนผสม		Firing temperature 1050 °C			
ดินทางดง	ดินผสมโดโลไมต์	%Shrinkage	% Porosity	Bending strength (kg/cm ²)	Colour appearing
90	10	8	8.28	188.18	อิฐจาง
80	20	7	8.26	172.56	อิฐจาง
70	30	5	10.12	159.23	อิฐจาง
60	40	5	10.03	162.78	อิฐจาง
50	50	5	13.25	207.97	อิฐจาง

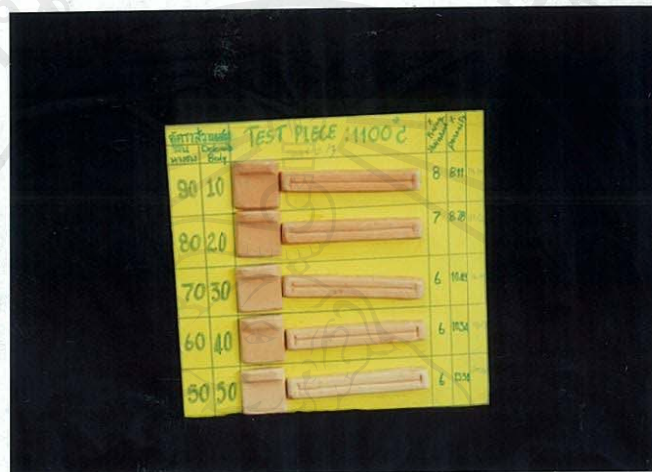
ตาราง 3.21 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh กับดินผสมโดโลไมต์ที่อุณหภูมิ 1100 °C

อัตราส่วนผสม		Firing temperature 1100 °C			
ดินทางดง	ดินผสมโดโลไมต์	%Shrinkage	% Porosity	Bending strength (kg/cm ²)	Colour appearing
90	10	8	8.11	176.71	อิฐ
80	20	7	8.78	181.52	อิฐ
70	30	6	10.49	166.41	อิฐ
60	40	6	10.34	198.23	อิฐ
50	50	6	13.34	209.68	อิฐ

ตาราง 3.22 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh กับดินผสมโดโลไมต์ ที่อุณหภูมิ 1150 °C

อัตราส่วนผสม		Firing temperature 1150 °C			
ดินทางดง	ดินผสมโดโลไมต์	%Shrinkage	% Porosity	Bending strength (kg/cm ²)	Colour appearing
90	10	9.0	-	more than 250	ดำ
80	20	8.0	0.00	more than 250	ดำ
70	30	10	0.00	more than 250	ดำ
60	40	10	0.07	more than 250	ดำ
50	50	10	0.00	more than 250	ดำ

จากผลการทดลอง 3.4.1 ข. อัตราส่วนผสมต่าง ๆ ทุกสูตรดินผสมเมื่อเผาที่อุณหภูมิ 950-1100 °C ให้สีอิฐซีด ดังรูป 3.7 และเป็นสีดำที่อุณหภูมิเผา 1150 °C ทางด้านการหดตัวหลังเผาเมื่ออุณหภูมิสูงขึ้นการหดตัวจะเพิ่มมากขึ้นเช่นที่อุณหภูมิ 950 °C หดตัว 4 % และเพิ่มเป็น 7 % เมื่อเผาที่อุณหภูมิ 1100 °C ส่วนความพรุนตัวจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อมีดินผสมโดโลไมต์ผสมอยู่มากขึ้นและเป็นสาเหตุให้ความแข็งแรงหลังเผาลดน้อยลง ดังนั้นจึงพิจารณาเลือกอัตราส่วนผสมระหว่างดินทางดง:ดินปั้นโดโลไมต์ 80 : 20 เผาที่อุณหภูมิ 1100 °C มีค่าการหดตัวหลังเผา 7 % ความพรุนตัว 8.78 % ความแข็งแรงหลังเผา 181.52 kg/cm² มาทดลองศึกษาเป็นดินปั้นผสม Two component

รูป 3.7 Test piece หลังเผาของดินทางคงผสมดินโดโลไมต์ที่อุณหภูมิ 1100 °C

- 3.4.2 ก. ผลการทดลองของดินทางคงผสมกับดินขาวลำปางและแคลเซียมคาร์บอเนต
เผาที่อุณหภูมิต่าง 950, 1050, 1100, 1150 °C ดังตาราง 3.33 - 3.36
และรูป 3.8-3.10

ตาราง 3.33 ผลการเผาดินหางดง -100 mesh ผสมดินลำปาง -100 mesh ผสมแคลเซียมคาร์บอเนตที่อุณหภูมิ 950 °C

No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing		
	ดินหางดง	ดินขาวลำปาง	CaCO ₃	%Shrinkage	%Porosity	สีที่ปรากฏ
1	80	20	-	4	8.70	อิฐจาง
2	80	10	10	4	9.68	ลงตาม
3	80	-	20	4	9.99	ลำดับ
4	70	30	-	4	8.68	
5	70	20	10	3	10.05	
6	70	10	20	4	12.36	
7	60	40	-	4	10.08	
8	60	30	10	3	10.92	
9	60	20	20	3	12.39	
10	50	50	-	4	10.41	
11	50	40	10	4	11.51	
12	50	30	20	4	17.06	
13	40	60	-	4	10.03	
14	40	50	10	3	13.48	
15	40	40	20	2	13.78	↓

ตาราง 3.34 ผลการเผาดินหางดง -100 mesh ผสมดินขาวลำปางผสมแคลเซียมคาร์บอเนตที่อุณหภูมิ 1050 °C

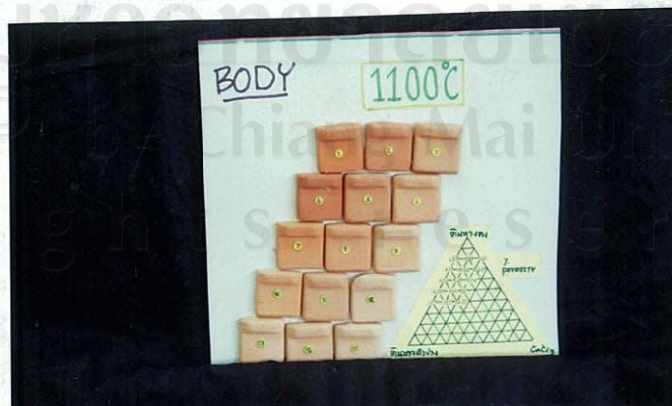
No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing		
	ดินหางดง	ดินขาวลำปาง	CaCO ₃	%Shrinkage	%Porosity	สีที่ปรากฏ
1	80	20	-	4	7.66	อิฐ
2	80	10	10	4	9.23	อิฐ
3	80	-	20	4	14.27	อิฐ
4	70	30	-	4	5.54	อิฐ
5	70	20	10	4	9.78	อิฐ
6	70	10	20	4	13.08	อิฐ
7	60	40	-	4	7.32	อิฐ
8	60	30	10	4	10.02	อิฐจาง
9	60	20	20	4	12.93	ลงตาม
10	50	50	-	4	10.22	ลำดับ
11	50	40	10	4	11.22	
12	50	30	20	4	15.92	
13	40	60	-	4	8.82	
14	40	50	10	4	11.60	
15	40	40	20	4	13.01	

รูป 3.8 Test piece ดินหางดง -100 mesh ผสมดินลำปาง -100 mesh ผสมแคลเซียมคาร์บอเนตที่อุณหภูมิ 1050 °C

ตาราง 3.35 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh ผสมดินขาวลำปาง -100 mesh ผสมแคลเซียมคาร์บอเนตที่อุณหภูมิ 1100 °C

No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing		
	ดินทางดง	ดินขาวลำปาง	CaCO ₃	%Shrinkage	%Porosity	สีที่ปรากฏ
1	80	20	-	6	4.87	อิฐ
2	80	10	10	5	8.99	อิฐ
3	80	-	20	5	9.42	อิฐอ่อน
4	70	30	-	6	6.63	อิฐแดง
5	70	20	10	4	10.24	อิฐ
6	70	10	20	4	10.42	อิฐอ่อน
7	60	40	-	5	6.56	อิฐอ่อน
8	60	30	10	3	9.49	อิฐอ่อน
9	60	20	20	3	12.04	อิฐอ่อน
10	50	50	-	6	4.25	อิฐอ่อน
11	50	40	10	4	10.00	อิฐอ่อน
12	50	30	20	4	12.00	อิฐอ่อน
13	40	60	-	6	1.25	อิฐอ่อน
14	40	50	10	3	27.17	อิฐอ่อน
15	40	40	20	2	14.25	อิฐอ่อน

รูป 3.9 Test piece ดินทางดง -100 mesh ผสมดินลำปาง -100 mesh ผสมแคลเซียมคาร์บอเนตที่อุณหภูมิ 1100 °C

ตาราง 3.36 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh ผสมดินขาวลำปาง-100 mesh ผสม
แคลเซียมคาร์บอเนตที่อุณหภูมิ 1150 °C

No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing		
	ดินทางดง	ดินขาวลำปาง	CaCO ₃	%Shrinkage	%Porosity	สีที่ปรากฏ
1	80	20	-	6	3.04	น้ำตาลแดง
2	80	10	10	5	7.81	น้ำตาลแดงเข้ม
3	80	-	20	11	0.19	เขียว-เหลือง
4	70	30	-	8	3.34	น้ำตาลแดง
5	70	20	10	5	10.38	น้ำตาลแดงเข้ม
6	70	10	20	9	4.77	เหลืองครีม
7	60	40	-	8	2.40	น้ำตาลแดง
8	60	30	10	5	8.77	น้ำตาลแดงเข้ม
9	60	20	20	8	8.37	เหลืองครีม
10	50	50	-	10	1.10	น้ำตาลแดง
11	50	40	10	5	10.68	น้ำตาลแดง
12	50	30	20	10	11.14	เหลืองครีม
13	40	60	-	10	3.72	น้ำตาลแดงอ่อน
14	40	50	10	5	11.96	น้ำตาลแดงอ่อน
15	40	40	20	5	14.80	เหลืองครีม

รูป 3.10 Test piece ดินหางดง -100 mesh ผสมดินล่ำปาง -100 mesh ผสมแคลเซียมคาร์บอเนตที่อุณหภูมิ 1150 °C

จากผลการทดลอง 3.4.2 ก. อัตราส่วนผสมของดินหางดงผสมดินขาวล่ำปางผสมแคลเซียมคาร์บอเนต No. ต่าง ๆ เมื่อนำไปเผาที่อุณหภูมิ 950-1100 °C จะให้เจดสีอิฐ เช่นเดียวกับดินหางดง และเมื่อเผาที่อุณหภูมิ 1150 °C จะให้เจดสีน้ำตาลแดงซึ่งเสียเอกลักษณ์ดินหางดง ดังนั้นจึงให้ความสนใจพิจารณาเลือกอุณหภูมิ 1050 และ 1100°C มาศึกษาดินปั้นตามสูตร Triaxial สูตรที่เลือกมาทดลองมีดังนี้

No.10 อัตราส่วนผสมดินหางดง : ดินขาวล่ำปาง 50:50

No.11 ดินหางดง : ดินขาวล่ำปาง : CaCO_3 50:10:40

No.2 ดินหางดง : ดินขาวล่ำปาง : CaCO_3 80:10:10

ค่าการหดตัวหลังเผาของสูตรทั้ง 3 สูตร เมื่อเผาที่อุณหภูมิ 1050 °C เท่ากับ 4 % ซึ่งหดตัวน้อย และเป็นผลดีสำหรับดินปั้นส่วนที่อุณหภูมิ 1100 °C ค่าการหดตัวของสูตรทั้ง 3 สูตรอยู่ในเกณฑ์เดียวกันกับดินหางดงที่ชาวบ้านใช้ทำผลิตภัณฑ์ แต่ข้อดีของสูตรผสมดังกล่าวทั้ง 3 สูตร คือ ทางด้านความเหนียวที่ลดน้อยลงมาก และคาดว่าเมื่อทำมาเป็นดินปั้นผสมสามารถที่จะให้สมบัติที่ดีกว่าได้

3.4.2 ข. ผลการทดลองของดินหางดงผสม กับดินเบา และโดโลไมต์
(Three Component) ที่อุณหภูมิ 850, 950, 1050, 1100, 1150 °C ดัง
ตาราง 3.37-3.41 และ รูป 3.11

ตาราง 3.37 ผลการเผาดินหางดง -100 mesh ผสมดินเบาผสมโดโลไมต์ที่อุณหภูมิ 850 °C

No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing		
	ดินหางดง	ดินเบา	โดโลไมต์	%Shrinkage	%Porosity	สีที่ปรากฏ
1	80	20	-	5	14.9	อิฐทุก
2	80	10	10	4	13.0	สูตร
3	80	-	20	4	12.9	
4	70	30	-	6	17.2	
5	70	20	10	6	15.6	
6	70	10	20	5	14.0	
7	70	-	30	3	16.1	
8	60	40	-	6	19.0	
9	60	30	10	5	19.5	
10	60	20	20	5	17.8	
11	60	10	30	4	17.4	
12	50	50	-	6	21.4	
13	50	40	10	5	20.7	
14	50	30	20	4	20.3	
15	50	20	30	5	21.3	
16	40	60	-	6	22.1	
17	40	50	10	5	22.8	
18	40	40	20	4	24.0	↓

ตาราง 3.38 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh ผสมดินเบาผสมโดโลไมต์ที่อุณหภูมิ 950 °C

No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing		
	ดินทางดง	ดินเบา	โดโลไมต์	%Shrinkage	%Porosity	สีที่ปรากฏ
1	80	20	-	8	10.9	อิฐทุก
2	80	10	10	4	12.6	สูตร
3	80	-	20	3	11.7	๖
4	70	30	-	9	11.5	๗
5	70	20	10	7	13.6	๖
6	70	10	20	4	13.8	๗
7	70	-	30	2	16.9	๖
8	60	40	-	10	15.1	๖
9	60	30	10	8	17.6	๖
10	60	20	20	3	15.7	๗
11	60	10	30	3	19.2	๗
12	50	50	-	3	18.2	๗
13	50	40	10	3	17.5	๖
14	50	30	20	2	21.3	๗
15	50	20	30	3	19.4	๗
16	40	60	-	2	20.1	๗
17	40	50	10	2	18.6	๖
18	40	40	20	3	21.4	๗
19	40	30	30	2	23.1	๗

ตาราง 3.39 ผลการเผาดินหางคอง -100 mesh ผสมดินเบาผสมโดโลไมต์ ที่อุณหภูมิ 1050 °C

No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing		
	ดินหางคอง	ดินเบา	โดโลไมต์	%Shrinkage	%Porosity	สีที่ปรากฏ
1	80	20	-	14	0.72	น้ำตาล
2	80	10	10	8	3.90	น้ำตาลอ่อน
3	80	-	20	5	14.12	น้ำตาลอ่อน
4	70	30	-	12	2.31	น้ำตาล
5	70	20	10	11	2.38	น้ำตาล
6	70	10	20	5	10.64	น้ำตาลอ่อน
7	70	-	30	3	17.06	น้ำตาลครีม
8	60	40	-	14	2.7	น้ำตาลเข้ม
9	60	30	10	16	3.51	น้ำตาล
10	60	20	20	8	16.25	น้ำตาลอ่อน
11	60	10	30	6	22.46	น้ำตาลครีม
12	50	50	-	18	1.49	น้ำตาลเข้ม
13	50	40	10	16	18.02	น้ำตาล
14	50	30	20	8	17.70	น้ำตาลอ่อน
15	50	20	30	5	20.39	น้ำตาลครีม
16	40	60	-	17	1.96	น้ำตาล
17	40	50	10	17	3.99	น้ำตาล
18	40	40	20	11	15.76	น้ำตาลอ่อน
19	40	30	30	7	27.68	น้ำตาลครีม

ตาราง 3.40 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh ผสมดินเบาผสมโดโลไมต์ที่อุณหภูมิ 1100 °C

No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing		
	ดินทางดง	ดินเบา	โดโลไมต์	%Shrinkage	%Porosity	สีที่ปรากฏ
1	80	20	-	10	6.2	น้ำตาลแดง
2	80	10	10	10	5.2	น้ำตาลแดง
3	80	-	20	4	11.4	น้ำตาลอ่อนมีจุด
4	70	30	-	12	2.4	น้ำตาลแดง
5	70	20	10	12	0.3	น้ำตาลเข้ม
6	70	10	20	10	8.1	น้ำตาลก้ำมะหยี
7	70	-	30	4	18.0	ครีม
8	60	40	-	15	0.48	น้ำตาลแดง
9	60	30	10	15	0.3	น้ำตาลเข้ม
10	60	20	20	14	1.2	น้ำตาลก้ำมะหยี
11	60	10	30	7	15.5	ครีม
12	50	50	-	15	3.7	น้ำตาลแดง
13	50	40	10	16	0.4	น้ำตาลเข้ม
14	50	30	20	18	0.2	น้ำตาลก้ำมะหยี
15	50	20	30	13	15.7	ครีม
16	40	60	-	14	5.1	น้ำตาลแดง
17	40	50	10	19	0.2	น้ำตาลเข้ม
18	40	40	20	-	0.2	น้ำตาลก้ำมะหยี
19	40	30	30	-	4.4	ครีม

ตาราง 3.41 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh ผสมดินเบาผสมโดโลไมต์ ที่อุณหภูมิ 1150 °C

No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing		
	ดินทางดง	ดินเบา	โดโลไมต์	%Shrinkage	%Porosity	สีที่ปรากฏ
1	80	20	-	12	0.13	น้ำตาลดำ
2	80	10	10	10	0.17	"
3	80	-	20	7	0.15	"
4	70	30	-	14	0.22	"
5	70	20	10	melt	1.08	"
6	70	10	20	10	13.94	"
7	70	-	30	3	0.08	ครีม
8	60	40	-	17	0.08	น้ำตาลดำ
9	60	30	10	14	0.13	"
10	60	20	20	melt	melt	melt
11	60	10	30	melt	0.08	น้ำตาลอมเขียว
12	50	50	-	17	0.06	น้ำตาลดำ
13	50	40	10	15	0.08	"
14	50	30	20	melt	melt	melt
15	50	20	30	12	0.08	น้ำตาลอมเขียว
16	40	60	-	16	0.05	น้ำตาลเข้ม
17	40	50	10	18	0.016	น้ำตาลดำ
18	40	40	20	melt	melt	melt
19	40	30	30	melt	2.85	น้ำตาลอมเขียว

จากผลการทดลอง 3.4.2 ข. จากตาราง 3.37-3.41 และรูป 3.11 อัตราส่วนผสมของดินทางดงผสมกับดินเบาผสมโดโลไมต์ No. ต่าง ๆ เมื่อนำไปเผาที่อุณหภูมิ 850-1150 °C จะให้เจดสีอิฐเข้มกว่าดินทางดงเล็กน้อย และที่อุณหภูมิ 1050-1100 °C มาศึกษาดินปั้นตามสูตร Triaxial สูตรที่เลือกมาทดลองมีดังนี้

No.4 อัตราส่วนดินทางดง : ดินเบา 70:30

No.5 อัตราส่วนดินทางดง : ดินเบา : โดโลไมต์ 70:20:10

No.6 อัตราส่วนดินทางดง : ดินเบา : โดโลไมต์ 70:10:20

No.8 อัตราส่วนดินทางดง : ดินเบา : โดโลไมต์ 60:10:30

การหัดตัวหลังเผาของสูตร 4,5,8 เมื่อเผาที่อุณหภูมิ 1050 °C เท่ากับ 12,11 และ 14 ตามลำดับ ซึ่งค่าการหัดตัวสูงมีผลดีเมื่อทดลองนำสูตรนี้ไปใช้กับเคลือบ เนื่องจากปกติเคลือบที่พอเหมาะกับสูตรดินปั้นจะประมาณ 13 % ส่วนสูตร No. 6 การหัดตัวเท่ากับ 5 % ซึ่งเป็นผลดีกับสูตรดินปั้นที่ไม่ต้องใช้กับเคลือบ ส่วนความพรุนตัวของสูตร 4,5,8 เข้าใกล้ศูนย์ และสูตร 6 ประมาณ 10 %

รูป 3.11 Test piece ดินทางดงผสมดินเบาผสมโดโลไมต์ ที่อุณหภูมิ 1100 °C

3.4.2 ค. ผลการทดลองของดินทางดงผสมดินเบาผสมดินล่ำป่าง (Three Component) ที่อุณหภูมิ 950, 1050, 1100, 1150 °C ดังตาราง 3.42 - 3.45 และรูป 3.12

ตาราง 3.42 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh ผสมดินเบาผสมดินล่ำป่างที่อุณหภูมิ 950 °C

No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing			
	ดินทางดง	ดินเบา	ดินล่ำป่าง	% Shrinkage	% Porosity	Bending Strength	สีที่ปรากฏ
1	85	10	5	6	9.9	122.94	สีอิฐจาง
2	75	20	5	7	11.27	232.23	สีอิฐจาง
3	65	30	5	9	12.35	145.47	สีอิฐจาง
4	55	40	5	9	15.38	223.50	สีอิฐจาง
5	45	50	5	9	17.69	143.13	สีอิฐจาง

ตาราง 3.43 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh ผสมดินเบาผสมดินล่ำป่าง ที่อุณหภูมิ 1050°C

No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing			
	ดินทางดง	ดินเบา	ดินล่ำป่าง	% Shrinkage	% Porosity	Bending Strength	สีที่ปรากฏ
1	85	10	5	12	0.43	178.90	เทา-ดำ
2	75	20	5	13	0.15	248.36	เทา-ดำ
3	65	30	5	15	0.34	213.19	เทา-ดำ
4	55	40	5	15	0.33	153.06	เทา-ดำ
5	45	50	5	18	1.13	134.47	เทา-ดำ

ตาราง 3.44 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh ผสมดินเบาผสมดินล่ำป่าง ที่อุณหภูมิ 1100°C

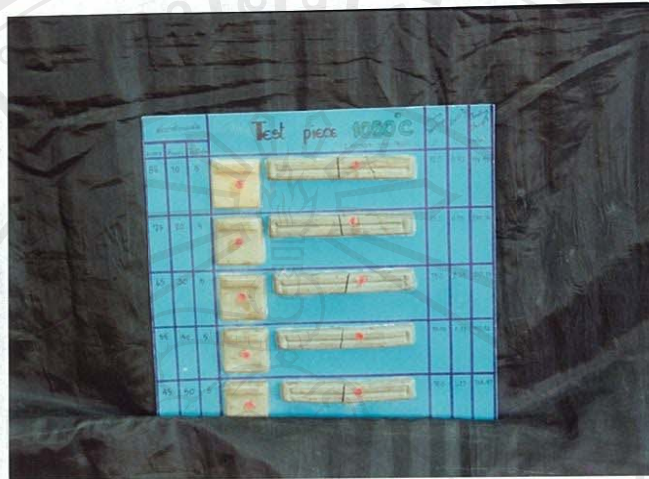
No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing			
	ดิน ทางดง	ดิน เบา	ดิน ล่ำป่าง	% Shrinkage	% Porosity	Bending Strength	สีที่ปรากฏ
1	85	10	5	10	1.02	128.90	น้ำตาล
2	75	20	5	12	0.07	180.71	น้ำตาล
3	65	30	5	14	0.26	350.94	น้ำตาล
4	55	40	5	18	0.18	240.24	น้ำตาล
5	45	50	5	15	0.71	-	น้ำตาล

ตาราง 3.45 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh ผสมดินเบาผสมดินล่ำป่าง ที่อุณหภูมิ 1150°C

No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing			
	ดิน ทางดง	ดิน เบา	ดิน ล่ำป่าง	% Shrinkage	% Porosity	Bending Strength	สีที่ปรากฏ
1	85	10	5	11	0.10	more	น้ำตาลเทา
2	75	20	5	13	0.00	than	น้ำตาลเทา
3	65	30	5	14	0.00	300	น้ำตาลเทา
4	55	40	5	14	0.10	Kg/cm ²	น้ำตาลเทา
5	45	50	5	17	0.10		น้ำตาลเทา

จากผลการทดลอง 3.4.2 ค. ดังตาราง 3.42-3.45 อัตราส่วนผสมของดินทางดงผสมดินเบาผสมดินล่ำป่าง เมื่อเผาที่อุณหภูมิตั้งแต่ 950-1150 °C เมื่อพิจารณาคุณสมบัติหลังเผาไม่น่าสนใจที่จะนำมาทดลองทำสูตรดินปั้นโดยเฉพาะในช่วงอุณหภูมิที่สนใจคือ 1050-1100 °C ดังรูป 3.12

รูป 3.12 Test piece ดินทางคงผสมดินเบาผสมดินล่ำปางที่อุณหภูมิ 1100 °C

3.4.2 ง. ผลการทดลองเผาดินทางคงผสมดินล่ำปาง ผสมดินหน้างานธราดล (Three component) ที่อุณหภูมิ 950, 1050, 1100, 1150 °C ดังตาราง 3.46-3.49 และรูป 3.13

ตาราง 3.46 ผลการเผาดินทางคง -100 mesh ผสมดินล่ำปางผสมดินหน้างานธราดลที่อุณหภูมิ 950 °C

No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing			
	ดินทางคง	ดินล่ำปาง	ดินโรงงานธราดล	% Shrinkage	% Porosity	Bending Strength	สีที่ปรากฏ
1	40	40	20	4	7.87	105.46	อิฐจาง
2	50	35	15	3	8.88	120.21	"
3	60	30	10	3	7.35	78.70	"
4	65	25	10	3	8.27	99.60	"

ตาราง 3.47 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh ผสมดินล่ำป่างผสมดินหน้างานธราดลที่อุณหภูมิ 1050 °C

No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing			
	ดินทางดง	ดินล่ำป่าง	ดินโรงงานธราดล	% Shrinkage	% Porosity	Bending Strength	สีที่ปรากฏ
1	40	40	20	8	3.77	191.08	น้ำตาล
2	50	35	15	8	4.55	125.57	"
3	60	30	10	7	5.86	164.54	"
4	65	25	10	7	7.49	124.51	"

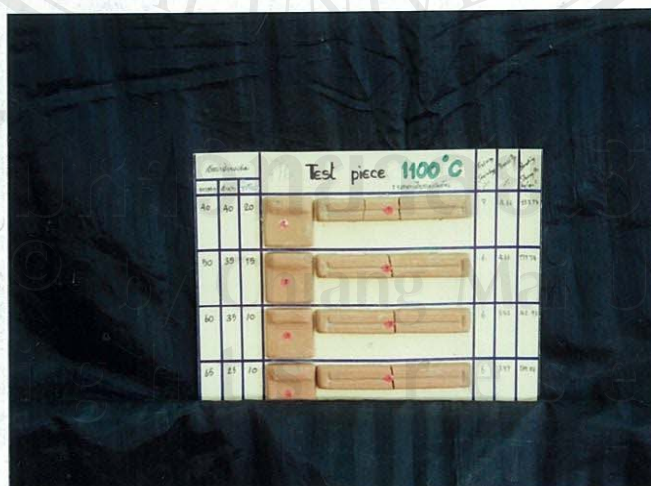
ตาราง 3.48 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh ผสมดินล่ำป่างผสมดินหน้างานธราดลที่อุณหภูมิ 1100 °C

No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing			
	ดินทางดง	ดินล่ำป่าง	ดินโรงงานธราดล	% Shrinkage	% Porosity	Bending Strength	สีที่ปรากฏ
1	40	40	20	7	4.66	221.78	น้ำตาลแดง
2	50	35	15	6	4.66	177.74	"
3	60	30	10	6	3.82	162.93	"
4	65	25	10	6	3.87	139.86	"

ตาราง 3.49 ผลการเผาดินทางดง -100 mesh ผสมดินลำปางผสมดินหน้านาโรงงานธราดล
ที่อุณหภูมิ 1150 °C

No.	อัตราส่วนผสม			properties after firing			
	ดิน ทางดง	ดิน ลำปาง	ดิน โรงงาน ธราดล	% Shrinkage	% Porosity	Bending Strength	สีที่ปรากฏ
1	40	40	20	8	more than 221.78	191.08	น้ำตาลดำ
2	50	35	15	8		125.57	"
3	60	30	10	7		164.54	"
4	65	25	10	6		124.51	"

จากผลการทดลอง 3.4.2 ง. ดังตาราง 3.46-3.49 อัตราส่วนผสมของดินทางดงผสมดินลำปางผสมดินหน้านาโรงงานธราดลเมื่อเผาที่อุณหภูมิ 950-1150 °C เมื่อพิจารณาคุณสมบัติหลังเผาไม่น่าสนใจที่จะนำมาทำสูตรดินปั้น โดยเฉพาะในช่วงอุณหภูมิที่สนใจในช่วง 1050-1100 °C ดังรูป 3.13

รูป 3.13 Test piece หลังเผาของดินทางดงผสมดินลำปางผสมดินหน้านาโรงงานธราดล

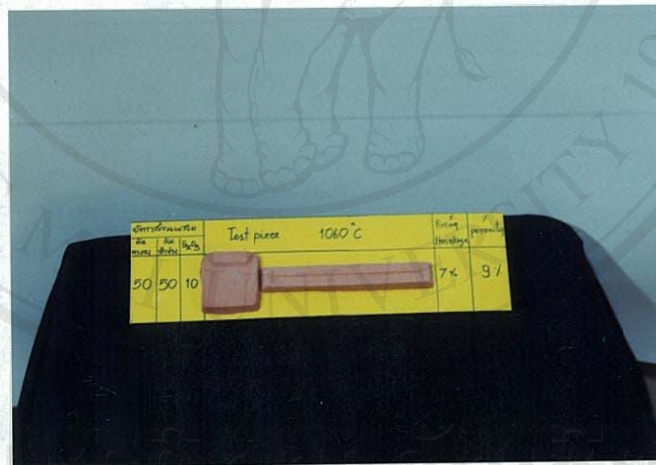
3.4.2 จ. ผลการทดลองเผาดินหางดงผสมดินล่ำปางผสม Fe_2O_3 เป็น Ad ditive

(Three component) เผาที่อุณหภูมิ 1060°C ดังตาราง 3.50 และรูป 3.14

ตาราง 3.50 ผลการเผาดินหางดง -100 mesh ผสมดินล่ำปางผสม Fe_2O_3 เป็น Additive

(Three component) เผาที่อุณหภูมิ 1060°C

อัตราส่วนผสม			Firing temperature 1060°C		
ดินหางดง	ดินล่ำปาง	Fe_2O_3	%shrinkage	%porosity	colour appearing
50	50	10	8	5.2%	เลือดหมู

รูป 3.14 Test piece, ดินหางดงผสมดินล่ำปาง-100 เมช ผสม Fe_2O_3 เป็น Additive เผาที่อุณหภูมิ 1060°C

จากผลการทดลอง 3.4.2 จ. ดังตาราง 3.50 และรูป 14 อัตราส่วนผสมของดินหางคอง ผสมดินล่ำป่าง 50: 50 เติม 10% Fe_2O_3 เมื่อเผาที่อุณหภูมิ 1060 °C สีหลังเผาเป็นสีเลือดหมู การหดตัวหลังเผา 8% ส่วนความพรุนตัว 5.2% ดังนั้นจึงพิจารณาเลือกมาทดลองทำ ดินปั้น Three component

3.4.3 ก ผลการทดลองเผาดินหางคองผสมซีเถ้ากระดูกผสมดินเบาผสม cal. Kaoline ผสม frit No.633 (Multi component) ดังตาราง 3.51-3.52

ตาราง 3.51 ผลการเผาดินหางคอง -325 mesh ผสมซีเถ้ากระดูกผสมดินเบา Calcine Kaoline ผสม frit No.633 ที่อุณหภูมิ 1060 °C

องค์ประกอบ	อัตราส่วน	สมบัติ				
		Green Strength (kg/cm ²)	สิ่งที่ปรากฏหลังเผา	การหดตัวหลังเผา	ความพรุนตัว	Bending Strength (kg/cm ²)
ดินหางคอง	65					
ซีเถ้ากระดูก	17	13	อิฐเข้ม	12%	10%	287
ดินเบา	10					
Calcine	3					
Kaoline						
Frit.No. 633	5					

ตาราง 3.52 ผลการเผาดินทางดง -325 mesh ผสมซีเถ้ากระดูกผสมดินเบา Calcine Kaoline ผสม frit No.633 ที่อุณหภูมิ 1100 °C

องค์ประกอบ	อัตราส่วน	สมบัติ				
		Green Strength (kg/cm ²)	สิ่งที่ปรากฏหลังเผา	การหดตัวหลังเผา	ความพรุนตัว	Bending Strength (kg/cm ²)
ดินทางดง	65	13	เลือดหมู	14%	0.00	more than 287
ซีเถ้ากระดูก	17					
ดินเบา	10					
Calcine Kaoline	3					
Frit.No.'633	5					

จากผลการทดลอง 3.4.3 ก. จากตาราง 3.51–3.52 อัตราส่วนผสมของสูตรดินปั้น Multi component เมื่อนำไปเผาที่อุณหภูมิ 1060°C ให้สีอิฐเข้มและสีเลือดหมูเมื่อเผาที่ 1100 °C การหดตัวหลังเผา 12 และ 14 % ความพรุนตัว 1 และ 0 % เมื่อเผาที่อุณหภูมิ 1100 °C ตามลำดับ จากผลการทดลองดังกล่าวจึงทดลองทำสูตรดินผสมนี้มาศึกษาเป็นดินปั้นผสม

- 3.4.3 ข. ผลการทดลองเผาดินหางดงผสมดินลำปางผสมเฟลสปาร์ผสมควอทซ์ผสม
 ทัลคัม+ดินแดงดอยสะเก็ดเป็นตัวเติม 10 % (Multi component) ดังตาราง
 3.53

ตาราง 3.53 ผลการเผาดินหางดง ผสมดินลำปางผสมเฟลสปาร์ผสมควอทซ์ผสมทัลคัม + ดิน
 แดงดอยสะเก็ด 10% เป็นตัวเติม ณ อุณหภูมิ 1060 °C

องค์ประกอบ	อัตรา ส่วน	สมบัติ		
		%Shrinkage	% porosity	สีที่ปรากฏ
ดินหางดง	45	6	5.12	อิฐ
ดินลำปาง	35			
เฟลสปาร์	8			
ควอทซ์	7			
ทัลคัม	5			
ดินแดงดอย- สะเก็ด	10			

3.5 ผลการศึกษาการทำผลิตภัณฑ์

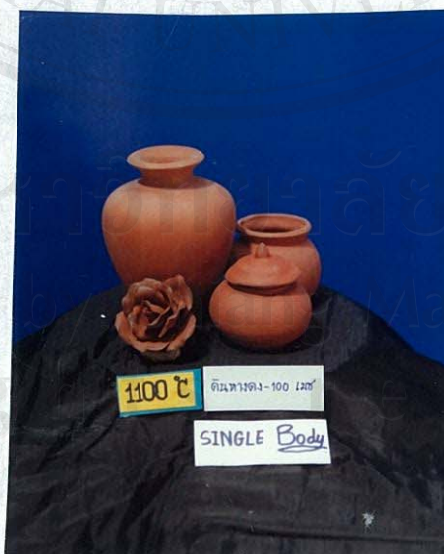
เมื่อขึ้นรูปผลิตภัณฑ์โดยวิธีแบบหล่อ (Forming by casting)

ผลการทดลองเมื่อเผาที่อุณหภูมิ 1060 และ 1100 °C ดังรูป 3.15-3.39

3.5.1 ดินทางดงเดี่ยว (Single body)

รูป 3.15 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินทางดง -100 เมช เผาที่อุณหภูมิ 1060 °C

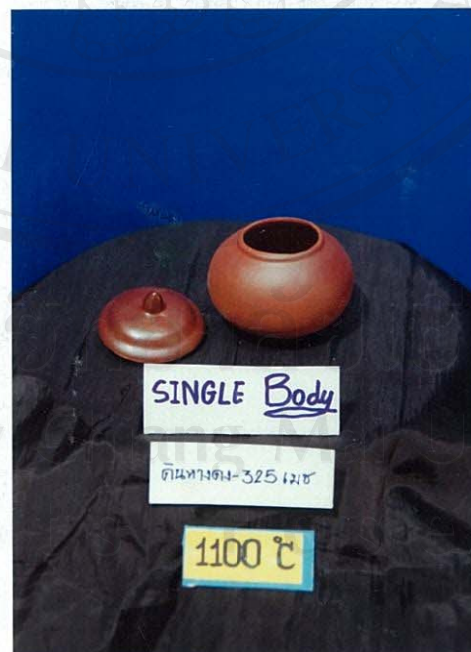

รูป 3.16 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินทางดง -100 เมช เผาที่อุณหภูมิ 1100 °C

รูป 3.17 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินทางดงเผาที่ -325 อุณหภูมิ 1060 °C

รูป 3.18 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินทางดงเผาที่ -325 อุณหภูมิ 1100 °C

3.5.2 ดินทางคงผสม (Body mixture)

3.5.2.1 Two component

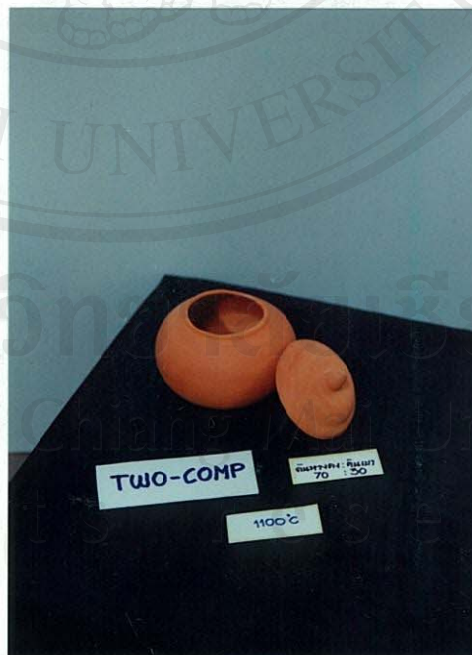
รูป 3.19 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินทางคง+ซีเถ้ากระดูกอัตราส่วน 50:50 เเผาที่อุณหภูมิ 1060°C

รูป 3.20 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินทางคง+ดินผสมโดโลไมต์อัตราส่วน 80:20 เเผาที่ อุณหภูมิ 1060°C

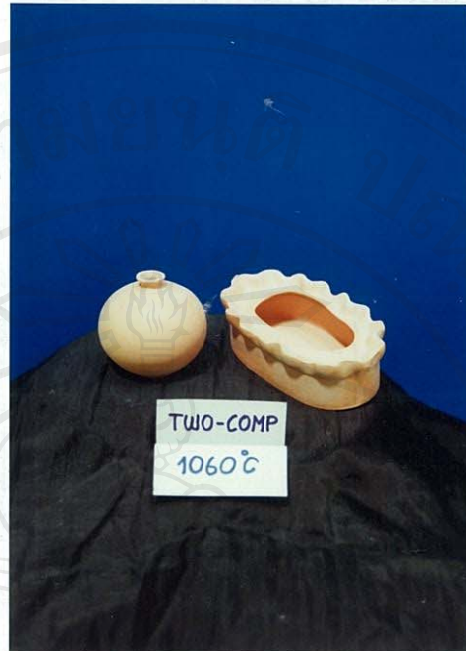

รูป 3.21 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินหางดง+ดินเบ้าอัตราส่วน 70:30 เเผาที่อุณหภูมิ 1060°C

รูป 3.22 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินหางดง+ดินเบ้าอัตราส่วน 70:30 เเผาที่อุณหภูมิ 1110°C

รูป 3.23 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินหางดง+ดินขาวลำปางอัตราส่วน 50:50 เเผที่อุณหภูมิ
1060°C

รูป 3.24 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินหางดง+ดินขาวลำปางอัตราส่วน 50:50 เเผที่อุณหภูมิ
1100°C

3.5.2.2 Three component body

รูป 3.25 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินทางดง+ดินลำปาง+ Fe_2O_3 อัตราส่วน 50:50 +10% Fe_2O_3 additive เผาที่อุณหภูมิ 1060°C

รูป 3.26 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินทางดง+ดินลำปาง+หินปูน อัตราส่วน 50:10:40 เผาที่อุณหภูมิ 1100°C

รูป 3.27 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินทางดง+ดินลำปาง+หินปูน อัตราส่วน 80:10:10
เผาที่อุณหภูมิ 1100°C

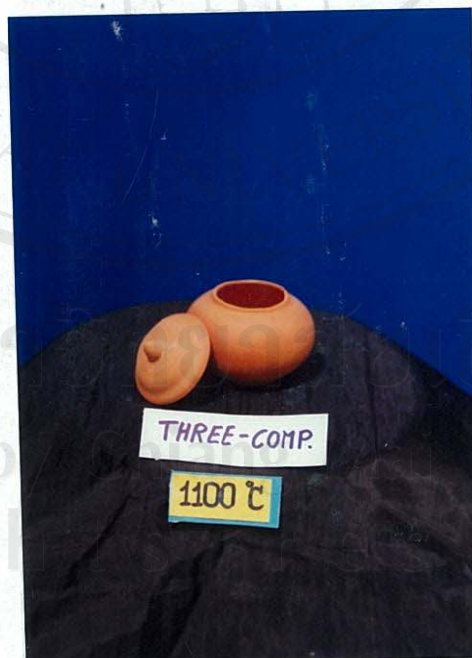

รูป 3.28 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินทางดง+ดินลำปาง+Feldspar อัตราส่วน 50:40:10
เผาที่อุณหภูมิ 1100°C

รูป 3.29 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินหางดง+ดินเบา+หินโดโลไมต์ อัตราส่วน 70:20:10
เผาที่อุณหภูมิ 1060°C

รูป 3.30 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินหางดง+ดินเบา+หินโดโลไมต์ อัตราส่วน 70:20:10 เผาที่
อุณหภูมิ 1100°C

รูป 3.31 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินหางดง+ดินเบา+หินโดโลไมต์ อัตราส่วน 70:10:20 เผาที่ อุณหภูมิ 1060°C

รูป 3.32 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินหางดง+ดินเบา+หินโดโลไมต์ อัตราส่วน 70:10:20 เผาที่ อุณหภูมิ 1100°C

รูป 3.33 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินหางดง+ดินเบา+หินโดโลไมต์ อัตราส่วน 60:10:30 เเผาที่ อุณหภูมิ 1060°C

รูป 3.34 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินหางดง+ดินเบา+หินโดโลไมต์ อัตราส่วน 60:10:20 เเผาที่ อุณหภูมิ 1100°C

3.5.2.3 Multi component

รูป 3.35 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินหางดง+ซีเถ้ากระดูก+ดินเบา+Calcine kaoline+frit
No.633 อัตราส่วน 65:17:10:3:5 เเผาที่อุณหภูมิ 1060°C

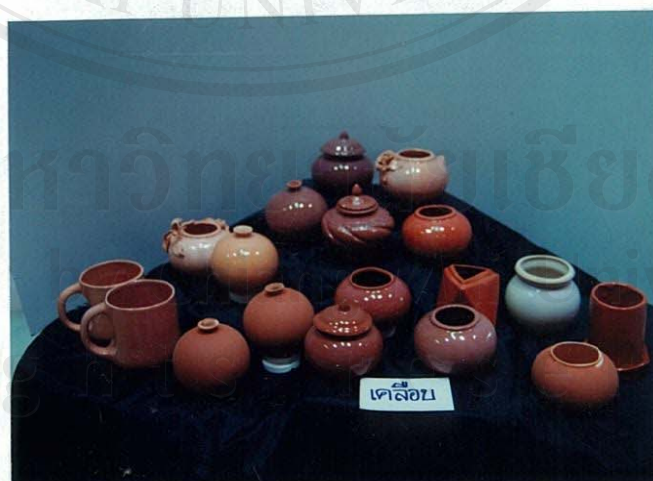

รูป 3.36 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินหางดง+ซีเถ้ากระดูก+ดินเบา+Calcine kaoline+frit
No.633 อัตราส่วน 65:17:10:3:5 เเผาที่อุณหภูมิ 1100°C

รูป 3.37 ผลการทดลองผลิตภัณฑ์ดินหางดง+ดินลำปาง+หินฟันม้า+ควอทซ์+ทลคัม อัตราส่วน 45:35:8:7:5 + 10% ดินแดงดอยสะเก็ดเป็น additive เผาที่อุณหภูมิ 1060°C

3.6 ผลการศึกษาดินปั้นกับเคลือบไฟต่ำ

รูป 3.38 ผลการทดลองนำผลิตภัณฑ์ตามสูตรต่าง ๆ มาใช้กับเคลือบโดโลไมต์ เผาที่อุณหภูมิ 1060°C

3.7 ผลการศึกษาดินปั้นกับเคลือบแบบ Engobe

น้ำเคลือบแบบ Engobe ซึ่งมีลักษณะเหมือนน้ำดิน (Slip clay) สามารถใช้เป็นน้ำเคลือบผลิตภัณฑ์ดินปั้นดังรูป 3.39

รูป 3.39 ผลการทดลองนำผลิตภัณฑ์มาใช้กับเคลือบแบบ Engobe เผาที่อุณหภูมิ 1060 °C